Ч. 219 Субота 1 (13) жовтня 1894. Рік IV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і **Адміністрация:** улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в Адміністрациї „Ґазети Львівскої“ і в ц. к. Староствах на провінциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Европейцї в Азиї.

Вплив хіньско-японьскої війни на Европу дав ся вже почути. Кілька держав европейских приступило вже до спільної акциї на далекім Всходї і постановили вислати туди свої кораблї военні. Доси однакож не можна ще знати докладно, кілько держав приступило до тої акциї, чи чотири, чи пять. Напевно можна лиш то сказати, що Анґлїя, Росия і Франция вповнї приступили до спільної акциї, а до них по всїй імовірности прилучила ся і Італїя, котра вже від самого початку хіньско-японьскої війни заявляла велику охоту вмішати ся до сеї справи, очевидно не так може задля дійстного інтересу, як скорше з антаґонїзму супротив Франциї Не можна ще лиш докладно знати, чи до тої спільної акциї прилучила ся і Німеччина.

Друга річ, котра також ще недокладно звістна, есть: яка мае бути та спільна акция? Доси все ще говорить ся о тім, що держави европейскі хотять лиш забезпечити житє і майно своїх пiдданих в Хінї Але коли зважимо всю полїтику держав европейских поза Европою, то якось дуже трудно не здогадувати ся, щоби тут не розходило о щось більшого. Цїла працї т. зв. полїтика кольонїяльна держав европейских спочивае в тім, щоби малим коштом забирати в Африцї і Азиї як найбільше земель а в тім напрямі хоче одна держава навперід другої забезпечити собі материяльнї користи. В північній і полудневій Азиї усадовили ся вже Европейцї досить кріпко, а в західній здобули собі значні впливи; ще лиш всхідна Азия була для них неприступна. Тепер же являе ся нагода здобути собі і там кріпкі позициї. В сїм взглядї найбільше інтересовані Росия і Анґлїя, але й другі держави не хотять позістати по заду. З Хіни стала ся тепер друга Туреччина — другий хорий на Всходї чоловік, на котрого спадщину чекають далекі і близькі сусїди. І в Хінї як на Балканї видимо то цїкаве з'явище, що держави европейскі спішать ратувати погибаючого лиш для того, щоби хтось один не додушив его, бо коли вже назначено ему умирати, то хиба вже лїпше, щоби всї ратуючі подїлили ся его майном. На самім забезпеченю пiдданих европейских мабуть не скінчить ся, бо звістно, що і Росия і Анґлїя не дуже радо хотїли би допустити до того, щоби Японцї заняли Корею, специяльно же Росия уважає сей край яко часть, котра повинна би її дістати ся в спадщинї. Росийска праса вже від давна накликуе правительство росийске до того, щоби оно заздалегідь думало о тім, щоби управильнити границю росийску на далекім Всходї, а коли повірити вістям з Льондону, то на корейскій граници стоїть вже дійстно 5.000 росийского войска готового до дальшої розпорядимости.

Але які би там і не були пляни держав европейских на найблизшу будучність, то далеко важнійшою річию есть факт, що з вступленем Японцїв до круга народів цивілїзованих зачинае ся будити в монґольскій расї почутє самосьвідомости національної і раса та зачинае оживати. Ледви чи европейским державам удасть ся спинити дальший похід Японцїв на Хіну, а коли рішучо побідять, то й не дадуть собі відобрати своїх здобутків. Цїкаво послухати, що самі Японцї думають о вмішуваню ся держав европейских до їх справи з Хіною. Один з редакторів берлиньского Tageblatt-у розмавляв сими днями з редактором японьскої ґазети „Асаг“, котрий їздить по Европі, щоби пізнати еї звичаї і обичаї, і спитав его, що зробили би Японцї, коли-б Анґлїя хотїла вмішати ся. Японець відповів на то:

„Ми не дамось збити з дороги, будемо робити свое і не дамо собі вирвати овочів наших змагань. Ми, Японцї, не боїмось Анґлїї, противно! Аж тогди мали би ми війну. Війна з Хіною то лиш забавка для нас. Хінцї стратили вже тисячі свого войска, одні погибли, другі дістали ся в неволю, а ми мали всего лиш 300 убитих і ранених. В Европі не знають, що значить японьский вояк. А чи знаєте ви то, що для Японця, коли він піде на війну, найбільша ганьба писати до дому до своїх свояків, або відбирати листи від них? Коли Японець пішов на війну, то він вже й помер для своєї рідні, а так само рідня й для него. Коли-ж верне домів, то тим більша радість. Не думайте, що то пересада Кождий, хто нас близше знае, скаже вам то само, що коли розходить ся о честь власну або честь вітчини, то для Японця житє нічим. До чого здібний такий нарід, коли его доведуть до крайности, можна лиш так собі уявити, коли о мілїон разів збільшить ся дїла анархіста, для котрого нїчим не есть его житє. — Коли-ж бо ваші кораблї не дали би собі ради з анґлїйскими.— Чому нї? — відповів Японець. — Чи ми своїми пушками будемо цїляти до хіньских, чи до анґлїйских кораблів, то все одно. Головна річ, щоби ми уміли добре цїляти і знали добре обходити ся з пушками, котрі роблені так само в анґлїйских арсеналах. А що ми то уміемо, то показала битва коло устя ріки Ялу. Одно хиба, що ми мусїли би трохи більше напружати свої очи на вид анґлїйских кораблів.

— А коли й Росия вмішае ся? — спитав

63)

Матій Сандорф.

(Повість Юлїя Верна).

(Дальше).

По дорозї користав ґубернатор з кождої нагоди, щоби показати чужинцям більше або менше впадаючу в око красу кольонії і розповідав про улїпшеня, які він думае ще тут завести, як під взглядом войсковим так і цивільним. Не забув і то додати, що положенє сеї стародавної Абілї есть значно многоціннійше, як положене гори Кальпе на противнім побережу, по тамтім боцї проливу, та що з неї можна би зробити другий Ґібральтар, котрий так само не можна би здобути, як і анґлїйский. При тім і запротестував против того, що сказав Форд [1]), іменно: що Цевта мусить стати анґлїйскою, бо Іспанія не уміе з неї нічого зробити і ледви ще може удержати еї в своїх руках. Він жалував ся на Анґлїйців, котрі скоро лиш де раз стануть, то вже не уступлять ся звідтам. Словом, ґубернатор був розбалакав ся, але то й не диво, бо він був працї Іспанцем.

— Оттак то! — кінчив він. Нехай їм не забагае ся Цевти, нехай лїпше пильнують свого Ґібральтару. Есть там ще гора, котру колись зможе їм Іспанія кинути на голову.

Докторови не хотїло ся вже розпитувати, яким би способом доказали Іспанцї такого чуда, що двигнули би цїлу гору і кинули нею, анї не противив ся тим погрозам, що були висказані з перехвалкою правдивого гідальґа [2]), а відтак розмова й урвала ся, бо нараз віз чогось станув. Візник мусїв спинити конї, бо улицю заступило було може яких пятьдесять людий, котрі чогось збили ся були в купку.

Ґубернатор кивнув на якогось підофіцира, що там мав надзір. Той підбіг зараз до воза і станув так, як у войску приписано, салютував і чекав, що его будуть питати.

— Що тут такого стало ся? — спитав ґубернатор.

— Ми знайшли тут одного арештанта, що спав край дороги — відповів дозорець. Здає ся, що він лиш заснув, а мимо того не можна его розбудити.

— Від коли-ж він ту вже спить?

— Може від години.

— І спить без перерви?

— Так есть. Спить без чутя, так, як би був неживий. І тормосили ним, і кололи его, ба й стріляли ему таки коло самого уха з пістолету, а він нічого не чуе.

— А чомуж хто не пішов по лїкаря до президия? — спитав ґубернатор.

— Я посилав за ним, але его не було дома, а заким він прийде, то не знаемо, що з тим чоловіком зробити.

— Занести его до шпиталю.

Підофіцир хотів вже виконати приказ, коли доктор вмішав ся до того.

— Позволите менї, пане ґубернатор, розбудити сего упорного спюха? Та-ж і я лїкар. Я хотів би приглянути ся близше тому чоловікови.

— Добре кажете, та-ж то ваш фах. Такого драба буде лїчити доктор Антекірт!... Той чоловік мае таки на правду щастє.

Они злїзли з воза і доктор підійшов до арештанта, котрий все ще лежав на тім самім місци. В спячім чоловіцї слїдно було житє ще лиш потім, що він тяжко віддихав і що живчик бив в нім живійше.

Доктор кавав присутним трохи відступити ся. Відтак нахилив ся над тїло, що лежало як неживе, шепнув щось до спячого і вдивив ся в него, як коли-б хотів свою власну волю перенести на мозок Іспанця. Опісля піднїв ся і сказав:

— То нїчо не значить. Він запав лиш в сон маґнетичний.

— Ей, на правду? — відозвав ся ґубернатор. То дуже цїкава річ. А ви можете розбудити его із того сну?

[1]) Анґлїйский посол в Мадридї.

[2]) Гідальґо значить то само що „шляхтич“; есть то титул іспаньскої дрібної шляхти.

Япанця сотрудник Tageblatt-у. — Росиї ми вже зовсім не боїмо ся — відповів Япанець.— З тими кілька тисячами людий, які в найліпшім случаю зможуть перейти через корейску границю, ми вже дамо собі раду.

— Але Анґлія може з Індиї вислати богато войска. — З Індиї? — Она то собі добре розважить. Скорше вислала би з рідного краю, але й то лиш сорозмірно малу армію супротив тої, яку може виставити 46-міліоновий нарід. Ні! Ми не допустимо, щоби хтось мішав ся пізнїйше при заключуваню мира до нашої справи, так само, як і не допустимо, щоби хтось мішав ся тепер до наших операций военних.

Ще цікавійші вісти про погляди Япанців подає „Нов. Время". Льондоньский кореспондент сеї ґазети розмавляв з многими молодими Япанцями, що перебувають в Льондонї на науках, і так доносить о тім:

Япанці всїх партий висказують ся з великим озлобленем о несправедливій і розбишацкій політиці Европейців на Всходї. О анґлійскій Індиї не хотять говорити, бо мають розум і знають, що в Анґлії годі о тім говорити, але за то аж заходять ся від злости, коли станути говорити о індо хіньских відносинах, особливо же о тім, як Франция поступає в Сіямі. Вину за все складають они на правительство в Пекінї, котре не уміло боронити своїх кількасот літних справ і поганьбило себе в очах Азиятів соромною війною і соромним миром з Франциєю в 1887 р. Ба, япаньска молодїж іде ще дальше; она каже, що манджурску династию в Хінї треба скинути, а натомість *установити національну династию, прихильну поступови*, котра би перевела реформи і спільно з Япанцями освободила би „монґольский сьвіт" від европейских гнобителїв. Старші Япанці висказують ся огляднїйше, але й они заявляють рішучо, що минули вже на завсїгди часи, коли Европа мішала ся до справ Азийских держав, котрі мають стару культуру та історичні народности. Япанці, котрі не зірвали нїяких угод і не нарушили нїчиєго права, не позволять, щоби хтось обмежав і їх самостійність.

Характеристичні се погляди, котрі показують досить виразно, чого можуть сподївати ся Европейці в Азиї і що чекає колись Европу, коли пробудить ся на далекім Всходї дрімаюча ще нинї національна сила тамошних народів.

Перегляд політичний.

Зачувати, що загальна дускусия над новим проектом закона карного потягне ся в палатї послів яких три недїлї. Доси зголосило ся більше як 30 бесїдників до голосу. Перед Різдвом настане перерва в засїданях палати послів і потягне ся аж до лютого 1895 р., а в тім часї будуть скликані поодинокі сойми краєві. По новім зібраню ся Ради державної, стане на порядку дневнім Палати послів реформа податкова.

З Праги доносять, що ґен.-авдитор і шеф четвертого департаменту в міністерстві війни Гехсман попросив в імени міністерства пос. Пацака, щоби він доручив єму весь материял, на підставі котрого говорив в Делеґациях о збиткованю ся над вояками і непошанованю народности.

В станї здоровля царя мало настати хвилеве поліпшене. Потверджує ся вість, що проф. Ляйден підняв ся ліченя царя. Сими днями виїздає він з Берлина до Ливадиї а звідтам поїде з царем на Корфу. З Берлина доносять, що в справі реґентиї застеріг собі цар рішане у важних справах а царевичеви має бути приданий до помочи старший член царскої родини.

Новинки.

Львів дня 12 жовтня.

— **Віцепрезидент краєвої Ради шкільної** др. Михайло Бобжиньский посунений Найв. рішенем цїсарским ad personam до четвертої кляси ранґи.

— **Почетне горожаньство.** Рада міста Ярослава однодушною ухвалою з дня 8 с. м. надала Є. Експ. п. Намістникови, гр. Казимирови Баденьому почетне горожаньство міста Ярослава з вдячности за особливу прихильність і знамениті заслуги около добра і розвою міста.

— **Державна школа для промислу деревляного в Коломиї** продовжила речинець для вписуу учеників до 15-го жовтня с. р. В школі тій — будуть учитись хлопці столярства, токарства, сницарства і тесельства, хто до чого буде мати здібности. Для бідних сільских учеників дає дирекция тої школи за дармо хату, сьвітло і топливо. Записувати ся можуть такі хлопці, що скінчили 13-ий рік і школу сільску. Зачувати, що міністерство і Видїл краєвий визначать кільканайцять стипендий для добрих а бідних учеників сеї школи. Нехай же наші господарі з Коломийщини спішать ся з записом своїх дїтий, бо речинець уже короткий а користи з тої школи будуть великі.

— **Ґрунт на продаж.** В селї Нагуєвичах повіта дрогобицкого продає тамошний властитель більшої посїлости Щасний Сюдак 1300 моргів поля, сїножатий, толоки і лїса без банкового довгу паями по 5 моргів по цїнї около 180 зр. за морґ. Цїна залежить від того, хто який ґрунт хоче купувати, бо ріля платить ся дорожше нїж н. пр. пасовиско. Удавати ся треба до властителя Щасного Сюдака в Нагуєвичах, почта Дрогобич. Господарство коло Дрогобича, де є дуже богато фабрик, добре оплачує ся.

— **Товариство „Народний Дім" в Коломиї** постановило приступити до будови власного дому. Будинок сей о двох поверхах має станути майже на найкрасшім місци в Коломиї, на чотирофронтовій площи, побіч будівлї каси щадничої. Виготовлене плянів віддав видїл двом будівничим міским пп. Кричковскому і Бекерови за цїну 1000 зр., на що о. Йосафат Кобриньский жертвував 600 зр. Пляни виготовляють ся так, щоби уможливити будову партиями. По заложеню фундаменту на цїлий будинок приступить ся до будови першої партиї т. є. фронту від ул. Костюшка з бічними крилами до ул. Шевченка і каси щадничої, головний фронт по скінченю цїлої будови буде від ул. Шевченка. На ту цїль розпоряджає видїл лиш такими фондами: Площа вартости 20.000 зр., вапна згашеного 600 сотнарів, каміня звезено 12 квад. метрів вартости по 32 зр. за латер, будинок для надзорця будови 200 зр., в касї готівкою

— Нема нїчо лекшого, як то — відповів доктор.

Він дотулив ся чола Карпени, підняв єму повіки і сказав:

— Пробуди ся!... Я так хочу!

Карпена рушив ся і отворив очи, але все ще був заспаний. Доктор потер єго кілька разів рукою по лици, щоби відогнати сонливість і она почала поволи уступати. Карпена встав, але не знав, що стало ся і станув знову в ряді межи своїми товаришами.

Ґубернатор, доктор і Петро Баторий сїли знову до повоза і поїхали дальше до міста.

— А як ви думаєте — спитав ґубернатор — чи той пройдисьвіт не був може пяний?

— Менї здає ся, що нї — відповів доктор. — То виглядало зовсім на сомнамбулїзм.

— Але звідки би він у него взяв ся?

— На то я вам, пане ґубернатор, мимо найліпшої волї не можу відповісти. Може той чоловік має вже такий наклін до того. Тепер він вже знову ходить і поки що не дістане нового нападу.

Віз доїхав до валів; в'їхав до міста а відтак впоперек через місто і наконець станув на малій площи, над тою частию берега, звідки всїдає ся на кораблї.

Доктор і ґубернатор попрощали ся сердечно з собою.

— Ось стоїть „Феррато" — сказав доктор і показав на паровий яхт, що колисав ся на филях. — Чей не забудете на то, що ви обіцяли менї прийти в недїлю до мене на корабель на снїданок?

— А вже-ж, що не забуду, так само як і ви, любий пане доктор, чей не забудете прийти в недїлю до моєї резиденциї на обід.

— Буду вам служити.

— Они розійшли ся, а ґубернатор стояв ще на березї і дивив ся, доки аж єго гостї не сїли на лодку і не підплили до корабля.

Коли по дорозї Петро спитав доктора, чи все удало ся єму так, як він того хотів, відповів той же:

— Все!... В недїлю вечером прийде Карпена за призволенем ґубернатора на наш корабель.

О девятій годинї відплив паровий яхт з берега і поплив на північ, а незадовго й гора Гахо, що панує понад сею частию марокканьского побережа, щезла у вечірнім сумерку.

Досьвід доктора.

Подорожний, котрому не сказали, куди пливе корабель, що несе єго, і не здогадав би ся, на якім місци землї стає єго нога, коли він в Ґібральтарі висїдає на беріг.

Насамперед видко беріг, поперериваний многими малими портами, в котрих можуть приставати кораблї, відтак башнї валових мурів, в котрих єсть звичайна собі брама, опісля неправильна площа, окружена високими, до горбів припираючими касарнями, наконець кусень довгої, вузкої, кривої улицї, що називає ся Майн-Стріт.

На початку сеї улицї, котрої брук при всякій погодї єсть вогкий, посеред двигарів, пачкарів, людий, що чистять чоботи, продають циґара та воскові сїрнички, помежи всїлякого рода візками і тачками, повними садовини і других плодів земних, снує ся множество людий з цїлого сьвіта: Мальтанцї, Марокканцї, Іспанцї, Італїйнцї, Араби, Французи, Портуґальцї, Нїмцї — представителї всїляких племен і народів, навіть горожани Сполучених Держав, котрих можна зараз пізнати по їх червоних кафтанах, які носить американьска піхота, або синих, які має артилерия, та по шапочках як у пекарчуків, так малих, що они лиш якимсь чудом держать ся на голові, спиняючись на усї.

То бо й Ґібральтар, бачите! Та Майн-Стріт іде через цїле місто, від брами, що над морем, аж до Порта д'Алямеда. Звідтам іде она аж до Пунта д'Европа попри двори і зелені огороди, через цьвітники і склади куль, батериї з всїлякого рода пушками та через садки з деревиною з ріжних сторін сьвіта. Улиця та тягне ся чотири тисячі триста метрів, значить ся, майже так само, як довга й цїла гора ґібральтарска, що виглядає як би верблюд без голови, котрий присів в піску коло Сан Роки[3]), а хвість спустив у море.

Та величезна, скалиста гора виходить від сторони суші, до котрої їжить ся більше як сїмсот пушками, що виставляють свої горла крізь множество отворів до стріляня в казематах — Іспанцї посьмішкуючись, називають їх „бабиними зубами" — а відтак піднимає ся стрімко в гору аж до висоти чотириста двайцять і пять метрів. На долїшних убочах гори жиє двайцять тисячів мешканців і шість тисячів мужа залоги, а на самім вершку старої Кальпе суть ще й чотироногі мешканцї, славні „моноси", безхвості малпи, потомки давнїйших родів, що жили на сїм місци і по правдї сказавши, були дїйстними властителями сеї землї. З вершка гори можна опанувати цїлий пролив, можна сторожити цїле марокканьске побереже і середземне море з одного боку, а атлянтийский океан з другого. Анґлїйскими дальновидами можна розглянути ся на двіста кільометрів доокола і не уйде їх уваги хоч би яка мала та укрита точка — а як тоті дальновиди добре розглядають ся!

Коли-б „Феррато" яким щасливим случаєм міг би був станути на два дни скорше в ґібральтарскім порті, коли-б доктор Антекірт і Петро Баторий за дня були вийшли на беріг та перейшли через браму від сторони моря, коли-б були пішли улицею Майн-Стріт, а відтак брамою Алямеда вийшли поза місто до

[3]) Іспаньске місто на півночи від Ґібральтару. Ґрунт коло того міста пісковатий.

3.300 зр. Виділ товариства „Народний Дім“ відносить ся длятого з просьбою до всїх Русинів, щоби помогли ему виставити сю народну будівлю, так важну для цїлого Покутя і причинились до того хоч дрібними лептами. Присилати гроші треба на руки о. Николая Ленкого. При сїй нагоді треба згадати, що о. Тома Решетилович з Росохача завіщав для товариства 1000 зр.

— **Велика туча з градом** лютила ся онодгди в околици міст Мархеґґ і Нікольсбурґа. Вечером межи 6 а 7 год. упав в Мархеґґ так великий град, що місцями вкрив землю на метер високо. В Шраттенберґ на границї Морави, був знов так страшенний хмаролом, що вода в одній хвили забрала кілька домів, кілька сот штук свиний і богато рогатої худоби та коний. Згинуло також кількоро людий.

— **60.000 зр.** виносить головна виграна львівскої льотерії виставової. Звертаємо увагу наших поважаних читачів на се, що тягнене відбуде ся вже 16 жовтня.

Господарство, промисл і торговля.

Товари кольоніяльні.

5. Риж.

Риж яко ростина зачисляє ся, так само як і наше збіже, до трав, а зерно его служить за поживу майже половинї людий цїлого сьвіта. Зерно рижу есть поживне і легко стравне. Коли-б так наші селяни знали вартість рижу, то певно би більше его купували, тим більше, що він єсть досить дешевий, ба дешевший може, як неодні наші продукти збіжеві. Після розслїдів професора Войта в Монахові займає риж що до поживних частий, які в нім знаходять ся, а які людске тїло може для себе зужиткувати, друге місце по мясї. Найлїпше видко то по слїдуючих числах: із 100 частий мяса може людске тїло зужиткувати для себе більше як 96 частий з половиною (докладно 96·7), з рижу 96·1, з пшеничного хлїба 94·4, з кукурудзи 93·3, а з бараболь 90·7 частий. З того виходить, що людске тїло має при травленю рижу далеко менше роботи, як при травленю инших мучних страв. Після дра Кеніґа дає фунт рижу тілько поживи, що чотири фунти бараболь. Риж має ще й ту добру прикмету, що дасть ся дуже довго держати, скоро лиш не лежить у вогкім місци.

Продукция рижу і его роди. Вітчиною рижу єсть первістно полуднева Азия, але нинї не росте він нїгде дико; всюди сїють его яко яре збіже. Назва „риж“ пішла від грецкої назви сеї ростини: „орідза“. Риж любить теплі краї і мочароватий ґрунт, хоч єсть рід рижу, котрий удає ся і на сухім ґрунтї, навіть в горах, і длятого зве ся гірским рижом. Найбільше ріж сїють в Азиї, головно в Індиях, Хінї і на сундайских островах, а відтак в Америцї і Африцї. Але й в полудневій Европі сїють его у великій масї, а найбільше може в Італії, особливо на долах понад рікою Падом, де поля рижові можна легко напускати водою, бо риж має то до себе, що потребує, коли росте, стояти якийсь час на кілька центиметрів під водою. Але що рижові поля стають ся причиною всїлякйх недуг, головно же пропасницї, то не вільно управляти рижу близько людских осель. Стебло рижу буває на метер або й півтора високе, та виходить на вершку у волоть, подібну як у вівса, а зерна висять на кінчиках тої волоти. Старе стебло рижу деревіє і стає тверде. Зерно сидить в лушпинцї, а коли его з неї облущити, то єсть ще під сподом на нїм тонесенька біла або червонава плївка, звана срібною. Риж жне ся серпами, вяже ся в снопи, і вимолочує ся або машинами, або люди (невільники) видоптують зерно ногами, котре відтак в окремих до того млинах облущує ся з лушпини і обшустує ся із срібної плївки. Так добуте зерно єсть чисто біле, прозоре, нїби матове скло, або иногдї трохи жовтаве. Чисте зерно рижу єсть подовгасто-кругле, трохи нїби приплескане або волочковато-подовгасте, на однім кінци косо притяте, на другім заокруглене і має шість повздовжних реберець. Риж має в собі найбільше мучини, трохи клию, а в лушпинї єсть ще й богато товщу, більше, як в кождім иншім збіжевім зернї. Риж приходить до Европи по найбільшій части вже готовий, але від кола й в Европі заведено млини до лущеня рижу — такі млини суть вже й в Будапештї — то привозять его в лушпинї. Нелущений риж дає ся лїпше транспортувати, бо підчас перевозу морем не так легко втягає в себе вогкість і не псує ся. Облущений риж сушить ся в сушарнях при мірнім теплї а по висушеню вже яко зовсїм готовий пускає ся в торговлю.

Найважнїйші роди рижу суть слїдуючі: 1) Риж каролїньский, з полудневої Каролїни, удїльної держави в Сполучених Державах північної Америки. Риж сей єсть дуже прозорий, ясний, найбільше зі всїх родів сплощений, гладкий, чистий і без всякого запаху, а в смаку зі всїх найсолодший; его вивозять переважно з Чарьлставн в бочках по 5 до 6 сот фунтів. — 2) Риж явайский, з острова Яви, має дві сорти: а) зерно так само, як у попередного, прозоре і блискуче, але більше довге і з реберцями, — лїпша сорта; б) менше прозорий, жовтавий і має богато лому — гірша сорта. — 3) Риж Патна, з міста Патна над рікою Ґанґесом в Бенґалії. Риж сей відзначає ся тим, що єсть валочковато-подовгастий, топкий і досить довгий; має дві сорти: а) зерно мале і дуже біле; що-до смаку рівнає ся каролїньскому — найлїпша сорта; б) зерно подібне до тамтого, але жовтаве — гірша сорта; ей називають також просто бенґальским рижом.— 4) Риж всхідно-індийский має три головні сорти: а) Ранґун (місто в задній Індиї), зерно більше подовгасте, сиваво біле; б) Аракан (провінция в задній Індиї) зерно більше круглаве, біле як молоко, однакож в гіршім родї виглядає як крупи і розварює ся; в) Мульмеін (місто в задній Індиї) держить середину межи обома попередними сортами. 5) Риж італїяньский (званий також міляньским (від міста Міляно, Майланда бо Медіолян) єсть по каролїньскім найлїпший і розходить ся найбільше в середній Европі. Зерно дуже рівне, велике круглаве, сплощене, але грубше від каролїньского, чисте, блискуче і склисто біле та визначно реберковате. Має кілька сорт: остилїяньский (від міста Остилїя над рікою Падом), білий, новний і чистий — найлїпша сорта; б) веронеский (від міста Верони) єсть жовтавий; в) міляньский, червонавий і нечистий а в смаку острий — гірша сорта.

Иньші, менше важні роди рижу суть: турецкий або левантийский риж, червонавий, тяжкий і великозернистий, дуже занечищений; єгипетский або александрийский, червонавий або білий, зерно велике крупнисте, дуже нечистий і нераз буває перемішаний з солию, щоби в нїм не плодились хробачки; бразилїйский білий і довгий, подібний до Патна; хіньский дрібонький з дуже білим зерном.

красних огородів, що тягнуть ся по лівім боцї аж до половини гори, то може би ті події, які тут розкажемо, були би скорше і мабуть зовсїм инакше закінчили ся.

Дня 19 вересня по полудни сиділо, бачите, в огородї на лавцї під деревом двоє людий і обернувшись плечима до пушок, що наставились на порт, розмавляли з собою, але так щоби їх не чули другі, що під ту пору проходжували ся по огородї: то були Сарканїй і Наміра.

Читачі наші мабуть ще того не забули, що Сарканїй хотів війти ся з Намірою на Сицилії під ту пору, коли відбував ся похід на Касу Інґлезе, котрий закінчив ся смертию Цірона. Сарканїй, довідавшись завчасу, змінив свій плян кампанії, а то було причиною, що доктор надармо стояв з своїм кораблем через вісїм днів під Катанією. Наміра, діставши приказ, виїхала зараз із Сицилії і вернула до Тетуану, де під ту пору перебувала. З Тетуану приїхала до Ґібральтару, куди завізвав еї Сарканїй. Она приїхала була вечером, день перед тим, і думала на другий день вертати назад.

Наміра, вірна товаришка Сарканього, була віддана ему душею і тїлом. Она виховала его в Тріполїї, мов рідна его мати і не опускала его нїколи, навіть і тогди, коли він був посередником правительства і коли она потайком стояла в звязи з членами секти сенуситів, котрі носились з плянами заняти остров Антекірту.

Наміру вязала з Сарканїєм якась нїби материна любов і то не лиш в души, а й в еї дїлах і она була може щирійша для него, як Цїроне, его товариш в доли і недоли. На сам его знак готова она була допустити ся хоч би й якого злочину, а на его приказ була би без опору і на смерть пішла. Отже Сарканїй міг безусловно спустити ся на Наміру, а коли завізвав еї до Ґібральтару, то длятого, що хотів поговорити з нею про Карпену, котрого міг тепер дуже побоювати ся.

То була між ними перша розмова, від коли Сарканїй приїхав був до Ґібральтару і она мала бути одинокою. Они розмавляли з собою по арабска.

Сарканїй насамперед питав ся щось, а відповідь, яку він на то одержав, уважали обое за дуже важну, бо від того зависїла їх будучність.

— А Сара?... спитав Сарканїй.

— Она в Тетуанї добре укрита — відповіла Наміра — можеш бути о ню спокійний.

— Хоч би й тебе там не було?

— Коли мене нема, то еї пильнує стара жидівка, котра анї на хвилку не відступає від неї. Она так, як би в криміналї; нїхто не приходить до неї, нїхто й не міг би до неї дістати ся. Впрочім Сара й не знає, що она в Тетуанї, она не знає, хто я і що она в твоїх руках.

— А ти все їй кажеш, що она має віддавати ся?

— Та кажу — відповіла Наміра. — Я не даю їй забути на то, що она має бути твоєю жінкою; та й буде.

— Таки мусить бути моєю, і то тим борше, що Торонталів маєток вже не так значний, як був давнїйше... Гра бідного Сіляса трохи підорвала.

— Тобі вже его не буде потреба, бо ти станеш більшим богачем, як був коли небудь.

— Та я то знаю, Наміро, але вже крайна пора, щоби я з Сарою повінчав ся. Менї потреба, щоби она добровільно на то пристала, а коли не схоче...

— То я еї до того змушу — відповіла Наміра. — Вже я постараю ся о то, щоби она добровільно на то пристала... Можеш спустити ся на мене.

(Дальше буде).

Телеґрами.

Відень 12 жовтня. Після надісланої тут російским мінїстерством справ заграничних депешї сконстатував проф. Ляйден, що цар немає недуги Брайта і що недуга его єсть вилїчима.

Букарешт 12 жовтня. Жена румуньского наслїдника престола повила вчера доньку.

Льондон 12 жовтня. Після депеши з Йокагами заняли Японцї полудневі береги ріки Ялу.

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1894, після львівск. год.

Відходять до

	Поспішний		Особовий			
Кракова	3·00	10·46	5·26	11·11	7·31	—
Підволочиск	6·44	3·20	10·16	11·11	—	—
Підвол. Підзам.	6·58	3·32	10·40	11·33	—	—
Черновець	6·51	—	10·51	3·31	11·06	—
Стрия	—	—	10·25	7·21	3.41	7·46
Белзця	—	—	9·56	7·21	—	—

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано.

Час подаємо після годинника львівского він різнить ся о 35 мінут від середно-европейского (зелїзничого): коли на зелїзници 12 год., то на львівскім годиннику 12 год. і 35 мін.

За редакцию відповідає **Адам Креховецкий**.

І Н С Е Р А Т И.

Велика Львівска Льотерия Виставова — **Тягнене вже ві второк.**

Головні виграні

60.000 зр. 10.000 зр. 5.000 зр.

в готівцї по потрученю лише 10% 78

Львівскі льоси виставові по 1 злр.

поручає:

Шелленберґ і Крайзер, Ґольдштерн & Левенгерц, Самуелї і Ляндав, Корман і Файґенбавм, Х. Верфель.

С. Кельсен у Відни

поручає

Кльосети з перепливом води і без того. — Рури кльосетові. — Каналові насади з патентовим замкненєм. — Збірники на воду. — Комплєтні уряджeня купелеві. — Вентілятори. — Прибори до водотягів, як також рури ляні і ковані. — Помпи, фонтани і всякі арматури.

Заступники для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ

Львів ГАМЕЛЬ і ФАЙГЕЛЬ Коперніка 21.

На жадане висилає ся катальоґи.

Льоси
вистави краєвої
штука 1 зр. а. в.
Головна виграна
60.000 зр.
продає
Л. ПЛЬОН,
бюро 62
дневників і оголошень
ул. Кароля Людвика 9.

Всі прибори

для аматорів і фахових фотографів

именно:

папір альбуміновий, целюидиновий, течі, шкла, хемікалія найдешевше купити можна впрост у заступників фабрик найбільших

ГАМЕЛЬ і ФАЙҐЕЛЬ

Львів, ул. Коперніка 21.

Бюро дневників і оголошень **Л. Пльона** у Львові улиця Кароля Людвика число 9, приймає абонамент на всї дневники по цїнах оригінальних.

З друкарні В. Лозинського під зарядом К. І. Вебера.